

ዳኞች፡- ተገኔ ጌታነህ

ሐገሥ ወልዱ

አልማው ወሌ

ነጋ ዱፍሣ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- አቶ ኤልያስ ገረመው - አልቀረቡም

ተጠሪ፡- የኢት/ገ/ገ/ባ/ዐ/ህግ - አልቀረቡም

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍርድ

የሰበር አመልካች በስር የመ/ደ/ፍ/ቤት 3ኛ ተከሣሽ የነበረ ሲሆን ፍ/ቤቱም የቀረበለትን የዋስትና ጥያቄ ከመረመረ በኋላ አመልካች ለብር 300,000 /ሶስት መቶ ሺህ/ የሚበቃ ዋስትና እንዲያቀርቡ በመ/ቁ 167550 በቀን 18/10/2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት ብይን የሰጠ ሲሆን የስር ከሣሹ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 74ን በመጥቀስ አዲስ ነገር የተገኘ ስለሆነ ቀደም ሲል የተፈቀደው የዋስትና መብት እንዲነፈግ በማመልከቱ ፍ/ቤቱም የስር ከሣሹን አቤቱታ በመቀበል የተፈቀደው ዋስትና ቀሪ እንዲሆንና አመልካች /የስር 3ኛ ተከሣሽ/ በማረሚያ ቤት ሆኖ ክርክሩን እንዲቀጥል ማዘዙን የስር ፍ/ቤት መዝገብ ያመለክታል፡፡

የሰበር አመልካችም የተፈቀደለትን ዋስትና በመክልከሉ ምክንያት ይግባኝ ለከፍተኛው ፍ/ቤት ያቀረበ ሲሆን ከፍተኛው ፍ/ቤትም የስር መ/ደ/ፍ/ቤት የፈቀደውን ዋስትና እንደገና መክልከሉ ተገቢ አይደለም ሐምሌ 7/2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት አመልካች በዋስ እንዲወጣ አሟሏል፡፡ ይሁን እንጂ ያሁን ተጠሪ አዲስ ነገር ተገኝቷል በማለት የአመልካች የዋስትና መብት እንደገና እንዲነፈግ በመጠየቁ ከፍተኛው ፍ/ቤትም አዲስ ነገር መገኘቱንና አለመገኘቱን ለማጣራት ማስረጃ የሰማ ሲሆን ለማስረጃነት የቀረበውም የማስፈራራት ድርጊት ተፈጽሞበታል የተባለው ሰው ነው፡፡

የስር ከፍተኛ ፍ/ቤትም የቀረበውን ምስክር ቃል ከመረመረ በኋላ የተጠሪን አቤቱታ በመቀበል በመ/ቁ 96273 በቀን 12/12/2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት ተፈቅዶለት የነበረውን ዋስትና ከልክሏል፡፡

የሰበር አቤቱታ የቀረበውም በዚሁ በከፍተኛ ፍ/ቤት ትዕዛዝ ላይ መሠረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት ሲሆን የዘረዘራቸውም ዋና ዋና የቅሬታ ነጥቦች፤

አመልካች የተከሰሰበት ወንጀል ዋስትናን አያስከለክልም፤

በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 74 መሠረት አዲስ ነገር ተገኝቷል በሚል በቀረበው አቤቱታ መነሻ ቀርቦ የምስክርነት ቃሉን የሰጠው የተጠሪ ምስክር ለቀረበለት መስቀለኛ ጥያቄ ሲመልስ ማን እዳስፈራራው እንደማያውቅ ተናግሮ እያለ አዲስ ነገር ተገኝቷል በሚል የተፈቀደው ዋስትና መነፈጉ ተገቢነት የለውም የሚሉ ናቸው።

ተጠሪው በበኩሉ በሰጠው መልስ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 74 መሠረት አዲስ ነገር የተገኘ እንደሆነ ፍ/ቤቱ በማንኛውም ጊዜ በዋስትና ላይ የሰጠውን ውሳኔ መሻር ይችላል፤ ፍ/ቤቱም አዲስ ነገር ስለመገኘቱ ማስረጃ ሰምቶ አረጋግጧል፤ በማስረጃ ዙሪያ በሰበር ደረጃ ክርክር ሊደረግ አይገባም። በመሆኑም የስር ከፍተኛ ፍ/ቤት ውሳኔ ህግን መሠረት ያደረገ ስለሆነ የአመልካች አቤቱታ ውድቅ ሊሆን ይገባል ሲል ተከራክሯል።

የግራ ቀኝ ክርክር ከዚህ በላይ እንደተገለጸው አጥሮ የቀረበ ሲሆን እኛም የስር ከፍተኛው ፍ/ቤት የፈቀደውን ዋስትና አዲስ ነገር ተገኝቷል በሚል በሰጠው ትዕዛዝ መከልከሉ መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ተፈጽሟል የሚያሰኝ ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ጭብጥ ይዘን እንደሚከተለው መርምረናል።

በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህግ-መንግስት አንቀጽ 19/6/ በተደነገገው መሠረት የተያዙ ሰዎች በዋስ የመፈታት መብት ያላቸው ሲሆን በህግ በተደነገጉ ሁኔታዎች ግን ፍ/ቤት ዋስትናን ላለመቀበል ይችላል። ዋስትና ከተፈቀደ በኋላም ቢሆን አዲስ ነገር የተገኘ እንደሆነ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 74 መሠረት ፍ/ቤቱ በማናቸውም ጊዜ ቢሆን በስልጣኑ ወይም በማናቸውም ባለጉዳይ አመልካችነት ተከሳሽ በዋስትና ወረቀት የተለቀቀበትን ሁኔታዎች እንደገና ለማየት ይችላል። በዚህ መሠረት ወደተያዘው ጉዳይ ስንመለስ አመልካች በከፍተኛ ፍ/ቤት ውሳኔ በዋስትና ከተለቀቀ በኋላ የከሳሽ ምስክር የሆነውን ግለሰብ ማስፈራራቱን ምስክሩ ለስር ከፍተኛ ፍ/ቤት ከሰጠው የምስክርነት ቃል መመልከት ይቻላል።

አመልካች በዋስትና ከተለቀቀ በኋላ የፈጸመው ድርጊት ደግሞ አዲስ ድርጊት ስለሚሆን ፍ/ቤቱ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 74 ከተቀመጡት ሁለት አማራጮች ማለትም ተከሳሽ አዲስ ዋስ እንዲያመጣ ወይም በማረፊያ ቤት እንዲቆይ ይደረጋል ከሚሉት ሁለተኛውን አማራጭ በመውሰድ የዋስትና መብቱን በመከልከል ማረፊያ ቤት እንዲቆይ አድርጓል።

በሌላ በኩል አመልካች የቀረበው የተጠሪ ምስክር ለቀረበለት መስቀለኛ ጥያቄ ማን እንዳስፈራራው እንደማያውቅ ተናግሯል በማለት የተከራከረውም ቢሆን በዚህ በሰበር ደረጃ መጣራት የሌለበት የፍሬ ነገር ክርክር በመሆኑ ተቀባይነት የለውም።

በአጠቃላይ ይህ ችሎት በሰበር መ/ቁ 59855 በቀን 28/3/2003 ዓ.ም በአመልካች ወ/ሮ ሊዊዛ ፎርቤታ እና በተጠሪ ዐ/ሕግ መካከል በተደረገው የዋስትና ክርክር ችሎቱ በኢ/ፌ/ዲ/ሪ/ህገ መንግስት አንቀጽ 80/3/ /ሀ/ እና በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 10 መሠረት የተሰጠው ስልጣን ፍሬ ነገርን የማጣራትና ማስረጃ መመዘን ባለመሆኑ በዚህ ችሎት ሊታይ አይገባም በማለት እና በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 74 መሠረት አዲስ ነገር ሲገኝ የተፈቀደው ዋስትና ሊከለክል ስለመቻሉ የሰጠው ትርጉም በዚህ በተመሳሳይ ጉዳይ አስገዳጅነት ስላለው በዚህ በተያዘውም ጉዳይ በስር ከፍተኛ ፍ/ቤት በተሰጠው ትዕዛዝ ላይ የተፈጸመ መሠረታዊ የሆነ የህግ ስህተት አላገኘንም።

ው ሣ ኔ

1. የስር ክፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ 96273 በቀን 12/12/2002 ዓ.ም በዋለው ችሎት ሐምሌ 7 ቀን 2002 ዓ.ም ለአመልካች ተሰጥቶት የነበረውን የዋስትና ፈቃድ ትዕዛዝ በማንሣቱ የተፈጸመ መሠረታዊ የህግ ስህተት የለም ብለናል።
2. መዝገቡ የተዘጋ ስለሆነ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

አ.ከ